

QA สำหรับ “หลักเกณฑ์ Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล”

Q1 : Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล คืออะไร

คำตอบ

- Travel Rule เป็นเกณฑ์ที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฝั่งส่ง ส่งข้อมูลของผู้โอนและผู้รับโอนไปพร้อม ๆ กับการส่งสินทรัพย์ดิจิทัลในการทำธุรกรรมให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฝั่งรับ เพื่อให้รู้ว่า “สินทรัพย์ดิจิทัลมาจากไหน และจะไปหาใคร” เพื่อติดตามเส้นทางธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล
- รูปแบบเดียวกับการทำธุรกรรมผ่านธนาคาร โดยธนาคารต้นทางต้องรู้ว่า ผู้โอนเป็นใคร และโอนไปหาใครที่ธนาคารปลายทาง ในขณะที่ธนาคารปลายทาง ต้องรู้ว่าเงินที่ส่งมามีต้นทางมาจากไหน
- ทั้งนี้ กรณีที่คู่ธุรกรรมของลูกค้าผู้ประกอบธุรกิจใช้กระเป๋าสินทรัพย์ดิจิทัลแบบดูแลและควบคุมด้วยตนเอง (self-hosted wallet) ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องติดตามข้อมูลของคู่ธุรกรรมลูกค้าและตรวจสอบกระเป๋าดังกล่าวเพิ่มเติม

Q2 : Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล มีประโยชน์อย่างไร

คำตอบ

- ป้องกันอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการฟอกเงิน เนื่องจากธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถเคลื่อนย้ายได้รวดเร็ว ข้ามแพลตฟอร์มและข้ามประเทศได้ง่าย หากไม่มีข้อมูลประกอบธุรกรรมเพียงพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจติดตามเส้นทางเงินได้ยาก ทำให้มีฉาฉฉใช้ช่องว่างตรงนี้หลบเลี่ยงการตรวจสอบได้
- (2) ยกระดับความน่าเชื่อถือของตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลไทย เมื่อผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลมีเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจนขึ้น และภาพรวมของตลาดจะโปร่งใสมากขึ้น จะทำให้ตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลไทยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น
- (3) สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
 - เป็นไปตามมาตรฐาน FATF (คณะทำงานเฉพาะกิจด้านการดำเนินการทางการเงิน หรือ Financial Action Task Force) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง
 - ประเทศไทยมีกำหนดเข้ารับการประเมินตามมาตรฐานดังกล่าวในปี 2571 จึงต้องเตรียมระบบให้มีความพร้อมล่วงหน้า

Q3 : ใครบ้างที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

คำตอบ

ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์นี้ คือ ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. โดยผู้ประกอบธุรกิจฯ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ล.ต. กำหนด เช่น ต้องรวบรวมข้อมูลของลูกค้าและคู่ธุรกรรมของลูกค้าประกอบการโอนสินทรัพย์ดิจิทัล ตรวจสอบคู่ธุรกรรม ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ประกอบธุรกิจฯ หรือผู้ให้บริการสินทรัพย์ดิจิทัลของคู่ธุรกรรม (counterparty VASP) และตัวกลางของผู้ประกอบธุรกิจฯ (Intermediary Digital Asset Operator) โดยต้องดำเนินการสำหรับทุกธุรกรรม

สำหรับผู้ทำธุรกรรมการโอน ต้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบธุรกิจฯ เพิ่มขึ้นในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

กรณีทั่วไป

ถ้าต้องการโอนเหรียญออกจากกระเป๋าที่เปิดกับผู้ประกอบธุรกิจฯ จากเดิมจะกรอกที่อยู่กระเป๋าปลายทาง แต่หลังจากหลักเกณฑ์ Travel Rule ใช้บังคับ จะต้องให้ข้อมูลผู้รับปลายทางเพิ่มขึ้น

- สำหรับมูลค่าธุรกรรมไม่เกิน 30,000 บาท ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจะถามข้อมูลเพิ่มเติมว่า “โอนไปหาใคร”
- สำหรับมูลค่าธุรกรรมเกิน 30,000 บาท ต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติม นอกจาก “โอนไปหาใคร” แล้ว จะต้องระบุด้วยว่า บุคคลผู้รับปลายทางอยู่จังหวัดหรือเมืองใด และอยู่ประเทศใด และหากผู้รับโอนเป็นนิติบุคคล จะต้องระบุเลขที่นิติบุคคลด้วย

กรณีเป็นผู้ได้รับโอนเหรียญเข้ากระเป๋า ผู้ประกอบธุรกิจฯ ผังผู้รับโอน จะต้องรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบธุรกิจฯ ผังผู้โอนก่อนที่จะให้ผู้รับนำเหรียญออกจากกระเป๋าได้

กรณีที่ใช้ self-hosted wallet

โอนเข้ากระเป๋าที่เปิดกับผู้ประกอบธุรกิจฯ ผู้ประกอบธุรกิจฯ ก็จะต้องเก็บข้อมูลจากผู้โอนเช่นเดียวกับกรณีทั่วไป และหากมูลค่าธุรกรรมเกิน 30,000 บาท ผู้ประกอบธุรกิจฯ จะขอให้เข้ากระบวนการตรวจสอบเจ้าของหรือการควบคุมกระเป๋า (ownership verification) ด้วย เพื่อยืนยันว่า ผู้ใช้งานสามารถควบคุมหรือเข้าถึงกระเป๋าดังกล่าวได้จริง

Q4. ทำไมต้องมีจุดตัดมูลค่าธุรกรรมในการให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ 30,000 บาท

แนวคำตอบ

เป็นไปตามมาตรฐาน FATF ที่พิจารณาแล้วว่า ระดับ 1,000 USD หรือ 1,000 EURO เป็นระดับที่มีความเสี่ยงเพิ่ม ต้องดำเนินการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดย ก.ล.ต. ได้แปลงให้มูลค่าดังกล่าวเป็นหน่วยเงินบาท

Q5 : การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ Travel Rule มีผลต่อธุรกรรมการซื้อขายในกระดานของผู้ประกอบธุรกิจอย่างไร

คำตอบ

หลักเกณฑ์ Travel Rule ไม่มีผลกระทบกับกรณีการซื้อขายในกระดานของผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งไม่มีผลกระทบต่อกรณีที่เป็นการโอน/ถอนเงินบาท เพราะ Travel Rule เป็นการขอข้อมูลเพิ่มเติมในการทำธุรกรรมการโอนเหรียญเท่านั้น

Q6 : หลักเกณฑ์ Travel Rule จะทำให้การทำธุรกรรมการโอนเหรียญช้าลงหรือไม่

คำตอบ

หากผู้ใช้งานให้ข้อมูลครบถ้วน และแพลตฟอร์มของผู้ประกอบธุรกิจ มีระบบพร้อม การโอนส่วนใหญ่ควรดำเนินการได้ตามกระบวนการปกติ แต่มีความเป็นไปได้ที่บางธุรกรรมอาจใช้เวลาตรวจสอบเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง มีข้อมูลไม่ครบ หรือเกี่ยวข้องกับกระเปาะที่ต้องตรวจสอบเพิ่มเติม

Q7 : หลักเกณฑ์ Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล ต่างจากกระบวนการ KYC อย่างไร

คำตอบ

Travel Rule กับ KYC มีความแตกต่างกัน โดย KYC เป็นกระบวนการที่ผู้ประกอบธุรกิจ ต้องทำความรู้จักลูกค้า/ผู้ลงทุน ให้รู้ว่าลูกค้าที่เปิดบัญชีเป็นใคร ขณะที่ Travel Rule เป็นการขอข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้าเมื่อมีการโอน/รับโอน เช่น ชื่อคู่ธุรกรรม และกรณีมูลค่าเกิน 30,000 บาท จะต้องขอข้อมูลอื่นประกอบ (ไม่ได้ขอข้อมูลลูกค้า)

Q8 : เหตุใดหลักเกณฑ์ Travel Rule สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล จึงมีผลใช้บังคับหลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา 180 วัน

คำตอบ

เพื่อให้เวลาผู้ประกอบธุรกิจ ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาระบบงานสำหรับการรับส่งข้อมูลและการตรวจสอบธุรกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบการใช้งานสำหรับลูกค้า เพื่อติดต่อขอข้อมูลกรณีต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ให้เป็นไปอย่างราบรื่นและไม่กระทบต่อการให้บริการ

นอกจากนี้ ยังเป็นการให้เวลาประชาชนและผู้ใช้บริการศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ เพื่อเตรียมข้อมูลที่จำเป็นในการทำธุรกรรมการโอนในอนาคต
